

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 3 3 T 5 0 2 1 1

ZIMSKI IZPITNI ROK

GASTRONOMIJA IN TURIZEM S PODJETNIŠTVOM

Izpitna pola

Petek, 2. februar 2024 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

*Kandidat prinese naliveo pero ali kemični svinčnik, ravnilo ter
numerično žepno računalno brez grafičnega zaslona in možnosti simbolnega računanja.
Kandidat dobi konceptni list in ocenjevalni obrazec. Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začinjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalni obrazec in na konceptni list.

Izpitna pola je sestavljena iz dveh delov. Prvi del vsebuje 15 krajših nalog, drugi del pa 8 strukturiranih nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50, od tega 20 v prvem delu in 30 v drugem delu. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko naredite na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 2 strani (17–18).

P 2 3 3 T 5 0 2 1 1 0 3

Prazna stran

1. DEL

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1. Za katero vrsto stroškov velja naslednja trditev: »V skupni vrednosti so enaki, preračunani na enoto pa ob večanju obsega poslovanja padajo.«

A Nazadujoče spremenljive stroške.
B Neomejeno stalne stroške.
C Sorazmerno spremenljive stroške.
D Napredujoče spremenljive stroške.

(1 točka)

2. Kaj od naštetega ne sodi v premoženje podjetja, ki je evidentirano na aktivih bilance stanja?

A Zgradba.
B Stroji.
C Zaloge živil.
D Najeta oprema.

(1 točka)

3. Petzvezdični hotel, ki presega minimalne kriterije za uvrstitev v določeno kategorijo po pravilniku o kategorizaciji nastanitvenih obratov v Sloveniji, lahko pridobi še oceno

A superior.
B first class.
C izjemno.
D excellent.

(1 točka)

4. Status samostojnega podjetnika, s. p., podjetnik v Sloveniji pridobi z vpisom v

A Sodni register Slovenije.
B Poslovni register Slovenije.
C Matični register Slovenije.
D Poslovni imenik Slovenije.

(1 točka)

5. Katera bolezen je hipovitaminoza?

A Žolčni kamni.
B Debelost.
C Visok krvni tlak.
D Rahitis.

(1 točka)

6. Odrasla oseba s telesno maso 80 kg po priporočilih o zdravi prehrani na dan potrebuje
- A 40 g beljakovin.
 - B 64 g beljakovin.
 - C 98 g beljakovin.
 - D 160 g beljakovin.
- (1 točka)*
7. Za katerega od tipov temperamenta je značilno, da je energičen, živahen, optimističen, lahkoten, topel, prijeten, družaben, brezskrben?
- A Flegmatik.
 - B Kolerik.
 - C Melanholik.
 - D Sangvinik.
- (1 točka)*
8. Na seznamu svetovne dediščine UNESCO je/so
- A cerkva sv. Duha v Javorci v dolini Tolminke, ki je edinstven spomenik iz časa prve svetovne vojne.
 - B Zelenci – izvir Save Dolinke pri Ratečah v Zgornjesavski dolini.
 - C Škocjanski zatok, ki je zaradi pestrega prepleta polslanega in sladkovodnega življenjskega okolja raj za številne živalske in rastlinske vrste.
 - D prazgodovinska kolišča na Igu na Ljubljanskem barju v okviru prazgodovinskih kolišč okoli Alp.
- (1 točka)*
9. Slovenski planinski muzej je v
- A Mojstrani.
 - B Kranju.
 - C Celju.
 - D Kranjski Gori.
- (1 točka)*
10. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.
- Dobrepoljska dolina je znana po šaljih pustnih likih, imenovanih Dobrepoljske mačkare.
- DA NE
- Lovrenška jezera so turistična znamenitost na visokem barju sredi Pokljuke.
- DA NE
- (2 točki)*

11. V preglednici so naštet naravne znamenitosti. V vsaki vrstici obkrožite znamenitost, ki sodi v pokrajino, napisano v prvem stolpcu preglednice.

Pokrajine	Naravne znamenitosti			
Celjska kotlina	slap Peričnik	Jama Pekel	Mali plac	Dovžanova soteska
Ljubljansko barje	slap Peričnik	Jama Pekel	Mali plac	Dovžanova soteska
Julijske Alpe	slap Peričnik	Jama Pekel	Mali plac	Dovžanova soteska
Karavanke	slap Peričnik	Jama Pekel	Mali plac	Dovžanova soteska

(2 točki)

12. Med naštetimi vrstami vina izberite dve vrsti rdečega vina in ime vina vpišite v ustrezen pravokotnik na zemljevidu (slika 1), ki označuje območje pridelave.

šipon, žametovka, chardonnay, zelen, rebula, merlot, kraljevina, renski rizling

Slika 1

(Prirejeno po: <https://martamojca.wordpress.com/2008/06/07/zgodovina-vinarstva-pri-nas/>. Pridobljeno: 25. 10. 2021.)

(2 točki)

13. Dopolnite.

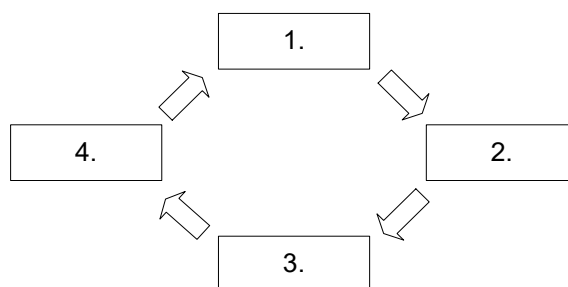
Delniška družba je kapitalska družba, v kateri delničarji na _____
 _____ sprejemajo glavne poslovne odločitve.

Delnica daje lastniku pravico do deleža v dobičku delniške družbe, ki ga imenujemo
 _____.

(2 točki)

14. Skica prikazuje štiri faze gospodarskega procesa, ki si sledijo v logičnem zaporedju.

Na črtico ob številki poimenujte oziroma napišite fazo gospodarskega procesa, ki je prikazana na skici.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

(2 točki)

15. Skupina mladih podjetnikov želi odpreti restavracijo. Razmišljajo o gostinski ponudbi za določeno ciljno skupino gostov. Katero metodo iskanja idej jim priporočate?

(1 točka)

2. DEL

1. V preglednici so prikazani nekateri podatki o poslovanju garni hotela v prejšnjem letu.

količina prodanih prenočitev z zajtrkom	15600
število zaposlenih	10
neto dobiček	25.000 EUR
število delovnih dni	300
vrednost vloženih stalnih in gibljivih sredstev	500.000 EUR
število ležišč	50

- 1.1. Izračunajte povprečno letno stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti garni hotela v prejšnjem letu. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat:

(1 točka)

- 1.2. Izračunajte tehnično produktivnost dela na zaposlenega na dan v prejšnjem letu. Rezultat zaokrožite na celo število.

Izračun:

Rezultat: _____ prenočitev na zaposlenega na dan

Obkrožite besedo ob poševnici, da boste dobili pravilno trditev.

Če bi se v naslednjem letu povečala prodaja prenočitev z zajtrkom, ob enakem številu zaposlenih in enakem številu delovnih dni, bi bila tehnična produktivnost dela v naslednjem letu **manjša / večja / enaka**.

(2 točki)

1.3. Opredelite pojem ekonomičnosti poslovanja garni hotela.

Obkrožite besedo ob poševnici, da boste dobili pravilno trditev.

Na podlagi podatkov v preglednici je garni hotel v prejšnjem letu posloval

e k o n o m i č n o / n e e k o n o m i č n o .

(2 točki)

1.4. Izračunajte donosnost poslovanja garni hotela v prejšnjem letu in pojasnite rezultat.

Izračun:

Rezultat:

Pojasnilo rezultata: _____

Utemeljite, kako bi znižanje stroškov ob drugih nespremenjenih pogojih poslovanja vplivalo na donosnost poslovanja garni hotela.

(3 točke)

2. Hotel Kanin, v nadaljevanju kupec, bo sklenil s podjetjem Lesnina, v nadaljevanju prodajalec, prodajno pogodbo o nakupu 50 postelj za hotelske sobe.
- 2.1. Naštete 4 pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za sklenitev prodajne pogodbe med prodajalcem in kupcem.

(2 točki)

- 2.2. V pogodbi se bosta pogodbeni stranki dogovorili, da bo kupec plačal prodajalcu aro v vrednosti 1.000 EUR. Kaj se bo zgodilo s plačanim zneskom are, če si bo kupec premislil in bo odstopil od pogodbe?

(1 točka)

- 2.3. Pojasnite, kakšne bodo pravne posledice, če pogodba med strankama ne bo vsebovala bistvenih sestavin.

(1 točka)

- 2.4. Kupec bo plačal postelje v celotnem znesku pred dobavo. Imenujte popust, ki ga lahko v tem primeru dobi od prodajalca.

(1 točka)

- 2.5. Pojasnite, kako bosta ravnala kupec in prodajalec, če v pogodbi ne bo določen kraj dobave.

(1 točka)

3. Skupina turistov je obiskala območje na sliki 3 v barvni prilogi.

3.1. Kot sladico so jim ponudili testene žepke z nadevom iz orehov, rozin in začimb. Zaradi zapiranja žepka, ko kuhar na njem pusti svoj odtis, jed imenujejo tudi štruklji s podpisom. Poimenujte opisano jed.

(1 točka)

3.2. Poimenujte ovčji sir z zaščiteno označbo porekla, ki je značilen za obiskano območje.

(1 točka)

4. Prehranske (dietne) vlaknine so polisaharidi, ki jih človek s svojimi prebavnimi encimi ne more prebaviti.

4.1. Napišite dve zdravstveni težavi oziroma bolezni, povezani s prehrano, ki vsebuje premalo dietnih vlaknin.

(1 točka)

4.2. Med naštetimi jedmi izpišite dve, ki sta dober vir prehranskih (dietnih) vlaknin.

bosman, bloška trojka, masovnik, trnič, idrijski žlikrofi, jota, dödöle, poprtnik

(1 točka)

5. Ribe so pomemben del zdrave prehrane. Na ribji konzervi (skuša fileti v rastlinskem olju s sušenim paradižnikom) so podatki o hranilni vrednosti, ki so zapisani tudi v spodnji preglednici.

Povprečna hranilna vrednost	na 100 g
Maščobe	21,0 g
– od tega nasičene maščobe	4,0 g
Ogljikovi hidrati	2,2 g
– od tega sladkorji	1,9 g
Beljakovine	19,0 g
Sol	1,2 g

- 5.1. Izračunajte energijsko vrednost malice, sestavljene iz 115 g ribjega izdelka in 90 g polnozrnatega kruha z energijsko vrednostjo 843 kJ/100 g. Rezultat zaokrožite na eno decimalko.

Energijska vrednost malice: _____ kJ

(1 točka)

- 5.2. Poimenujte primorsko narodno jed iz manjših ocvrtih rib (sardel, sardonov, menol, trilj ...) v marinadi iz čebule, česna, vinskega kisa, vina in začimb.

(1 točka)

6. Pomembna kulturna dediščina Slovenije so sakralni objekti. Sliki 4 in 5 v barvni prilogi prikazujeta dva samostana v Sloveniji.

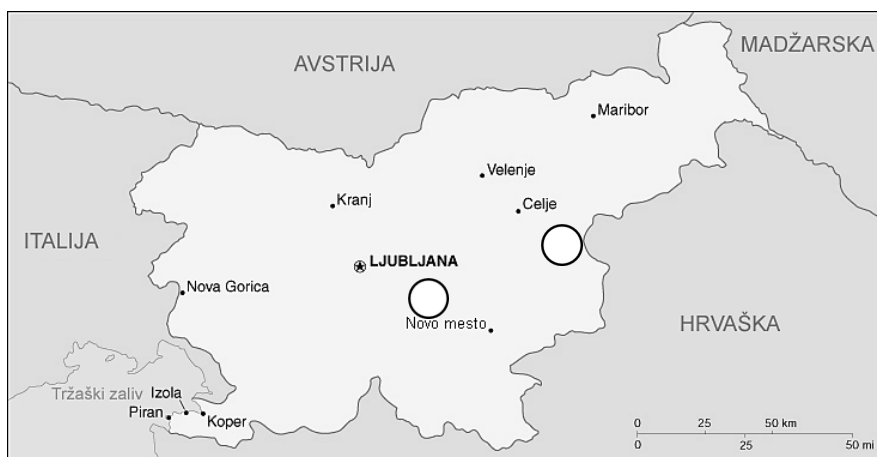
6.1. Poimenujte samostana, ki sta na slikah 4 in 5 v barvni prilogi.

Slika 4: _____

Slika 5: _____

(2 točki)

6.2. Sliki 4 in 5 v barvni prilogi prikazujeta dva samostana. Na sliki 2 označite njuno lego tako, da v krogec vpišete ustrezno številko slike.

Slika 2

(Prirejeno po: https://hr.wikipedia.org/wiki/Slovenija#/media/Datoteka:Slovenia-map_sl.png.
Pridobljeno: 20. 11. 2021.)

(1 točka)

6.3. Spodnje besedilo opisuje enega izmed slovenskih samostanov. Natančno preberite besedilo in na podlagi opisa napišite ime samostana.

... je najstarejši samostan na današnjem slovenskem ozemlju in edina opatija, ki še deluje. V delu samostana, v t. i. Stari prelaturi, je danes Muzej krščanstva na Slovenskem. V samostanu je leta 1428 nastal rokopis, eden prvih pisnih spomenikov v slovenščini.

(1 točka)

7. Slika 6 v barvni prilogi prikazuje območje Celjske kotline z okolico.
- 7.1. Celje je nastalo ob sotočju dveh rek. Med naštetimi rekami obkrožite tisti dve, ki sestavljata celjsko sotočje.

Hudinja Voglajna Ložnica Dreta Savinja

(1 točka)

- 7.2. Na sliki 7 v barvni prilogi je fragment celjskega stropa.

Kako imenujemo stavbo, v kateri je fragment stropa? _____

Katera pomembna kulturna ustanova ima danes sedež v tej stavbi?

_____ (2 točki)

8. Receptor dopoldanske izmene se je počutil zelo slabo, saj ga je močno bolela glava. K receptorskem pultu je prišel nezadovoljen gost in mu povedal, da v kopalnici v njegovi sobi ni tople vode. Prosil je, naj uredi težavo, ker bi se rad oprhal s toplo vodo, ko se vrne s sprehoda. Receptor je poklical hišnika, ki se mu ni oglasil na telefon. Zaradi slabega počutja se je receptor odpravil domov. Zamenjal ga je receptor popoldanske izmene.

- 8.1. Kaj bi moral receptor preveriti pred odhodom domov, da bi težavo rešil tako, da bi bil gost zadovoljen? Napišite dva primera.

 _____ (2 točki)

- 8.2. Zapišite tri besede ali besedne zveze, s katerimi bi opisali gostoljubnost.

 _____ (1 točka)

Prazna stran

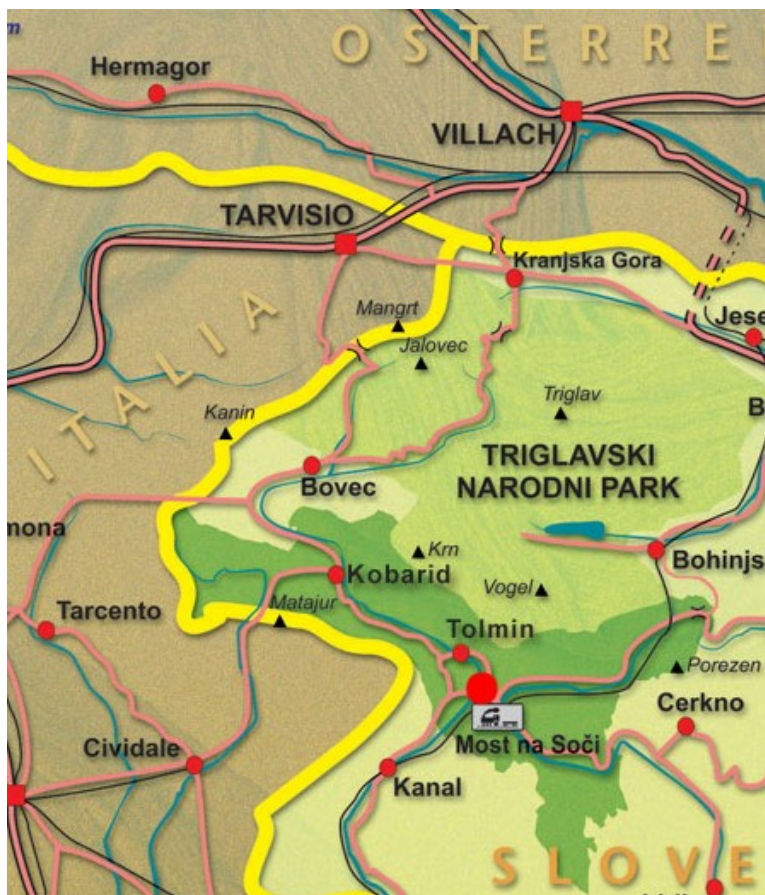

Prazna stran

P 2 3 3 T 5 0 2 1 1 1 7

Barvna priloga (k Izpitni poli – Gastronomija in turizem s podjetništvom)

Slika 3

(Prirejeno po: <https://www.apartma-most.com/si/location.php>. Pridobljeno: 25. 10. 2021.)

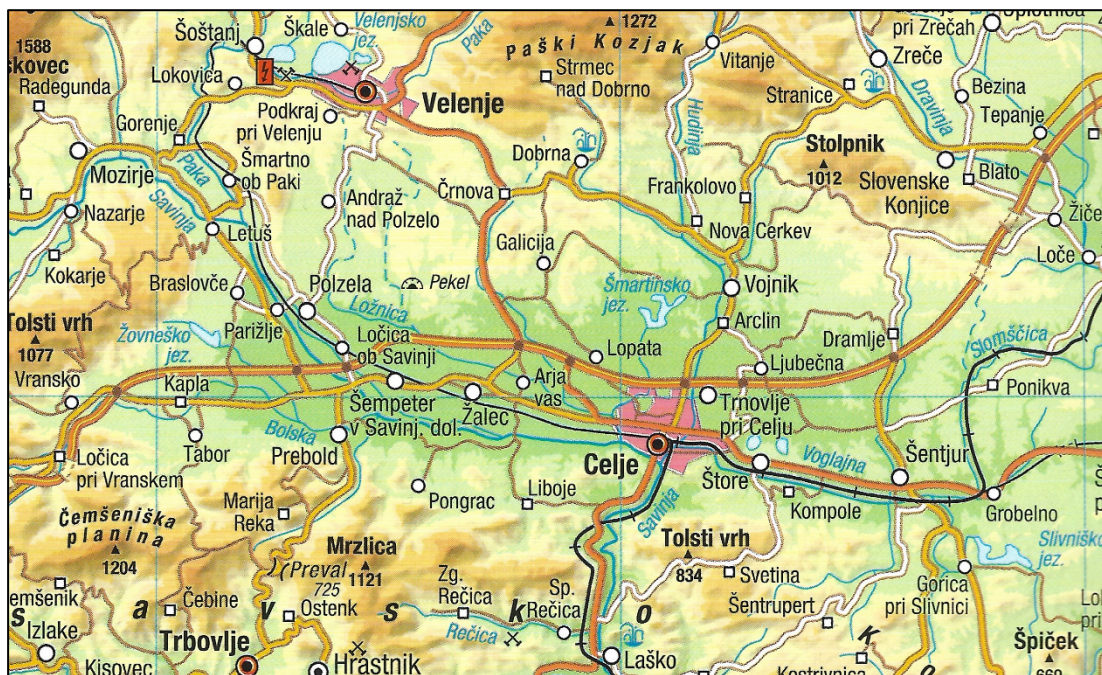
Slika 4

(Vir: <https://www.lepote-slovenije.si/wp-content/uploads/2019/03/samostan-...3.jpg>. Pridobljeno: 20. 11. 2021.)

Slika 5

(Vir: https://brezovir.si/wp-content/uploads/2021/07/01-Brez-ovir_...naslovna.jpg. Pridobljeno: 20. 11. 2021.)

Slika 6

(Vir: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 20, Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 2014.)

Slika 7

(Vir: https://www.kamra.si/images/zoo_cache/201609/915_phaeton_slika_20160906_102501_87d263e690a61653774a5bb4805d4395.jpg. Pridobljeno: 20. 11. 2021.)